

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
seena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(adm nistracija) in ekspedicijska na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Judovsko vprašanje v Rumuniji.

Minister Bratiano je dal svojo ostavko, ker rumunska zbornica ni hotela judom tistih pravic privoliti, kakor to zahteva berlinska pogodba. Kdo pa se je na berlinskem kongresu toliko potegoval za jude, da so Srbom in Rumuncem naložili dolžnost, da morajo versko svobodo in ravnopravnost judov priznati? To ni bil nihče drugi, ko angleški minister Disraeli Beaconsfield, ki je sam rojen jud in velik prijatelj Turkom. Rumunci se pa te naredbe trdovratno branijo. Rumunci namreč niso tako spretni trgovci in oderuhi, kakor judje, zato jih ti skubijo, da je veselje, in Rumunci se bojé, da bo sčasoma vse premoženje v Rumuniji prišlo v judovske roke. Zato juda sovražijo iz cele duše. Vsaka žival se sme braniti, kedar jej druga po življenji streže, samo Rumunc se ne sme braniti zoper juda, ker to bi bilo zoper „svobodo.“ Če Rumunc vidi, da mu je jud v trgovini in skopuštvi mojster, kako se ga bo drugače vbratil, ko tako, da ga stran spodí, ali vsaj, da mu državljanskih pravic ne pripozna? Rumunci hočejo narediti postavo, da noben tujec, in za tacega imajo juda, ne more kupiti v Rumuniji posestva. S tem hočejo zabraniti, da ne bi počasi vsa boljša posestva judom v roke prišla; kajti bojar ne zna štediti, on se pri judu zadolži na visoke obresti, in ta mu slednjič posestvo vzame.

Taka postava je popolnoma praktična in pravična. Tudi mi Slovenci bi tako postavo z veseljem pozdravili, da bi noben tujec ne smel pri nas posestva kupiti, kajti s krvavečim srcem moramo gledati, kako na spodnjem Šta-

jerskem vinograd za vinogradom prehaja v roke nemške gospode, in kmalo bo Slovenec na svoji zemlji le najemnik, le vincar in hlapec. Nič bolje se ne godi na Dolenjskem; ako tedaj Rumunci tako postavijo, moramo le občudovati njih modrost in njih eneržijo, in ne bomo jih psovali, kakor to delajo dunajski listi, kateri so, kakor znano, vsi v judovskih rokah.

Skoro vsi časopisi Evrope zdaj kričé na Rumunce, pa to le zato, ker so skoro vsi časopisi v judovski lasti, kajti hebrejci so se vedeli polastiti časnikarstva, da z njegovo pomočjo delajo „javno mnenje“ in vladajo svet, ker je žalibog zlasti meščanstvo še vedno tako naivno, da prisega na besede teh ostudnih listov, ki nimajo druge naloge, ko podpirati judovske kapitaliste in ščuvati zoper katoliško cerkev, katero vsak jud iz celega srca sovraži.

Ker si Rumunci ne dajo od judov kežo raz telesa potegniti, ker se ne dajo oskubiti do zadnjega peresca, zato kličejo zdaj judovski listi vso Evropo na pomoč zoper Rumunijo, da bi jo prisilili v to, kar si je jud Disraeli na berlinskem kongresu zmisli. Mi se pač ne moremo ne en trenutek premišljevali, na kateri strani so naše simpatije, in če bi stala vsa Evropa v službi judovskega kapitala, mi se po frazah o „svobodni kupčiji“ in „verski toleranci“ ne damo preslepiti, in bomo vedno pisali zoper semitsko zalego, ki nič ne dela, ampak samo od „dobička“ živi. Saj zoper versko toleranco nihče ni, ampak oderuhe in goljufe tolerirati, to bi bilo brezpametno. Jeza Rumunc se ne obrača zoper judovsko vero, ampak zoper njih družbinsko življenje, ker so povsod

pijavke, ki narodom kri pijejo, kakor nam je Poljska žalosten izgled.

Kdaj se bo krščanska Evropa iznebila te pogubljive móre?

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 21. julija.

Dunajski dopisnik „Pester Lloyd“ se izraža o notrajni situaciji tako: „Doba nemške hegemonije je končana in prične se doba nemško-slovanske sprave; nemški centralizem, pričet s Schmerlingom, se konča s Stremayrom, Taaffe pa je prehod od prve do druge dobe. Če se hočejo ustavoverni liberalci nad vodo obdržati, morajo sami podpirati in pričeti spravo z avstrijskimi Slovani. „Tagespošti“ pa se piše iz Dunaja, da se liberalna stranka lahko še naprej obdrži na krmilu, ako bo le vojaško postavo pri miru pustila in da tam ne bo štediti hotela. Ta „Tagespošt“ mož se pač moti, če misli, da državni zbor ni za drugega voljen, ko za to, da vojaški budget dovoli.

Mladočehi nameravajo jeseni sklicati shod svojih pristašev. Nemški listi se tega veselé, češ, da se bo vendar zopet kaka nesloga vnela med starimi in mladimi Čehi, zato že zdaj Mladočehom ponujajo svojo zvezo ter jih svaré pred „fevdalci“. S tem pa ne bodo nič opravili; Mladočehi so že po prejšnjih skušnjah toliko spametovani, da na nemške obljube ne dajo veliko, in da vedó ceniti vrednost narodne sloge in discipline. Nemškoliberalci tako malo marajo za mlade, kakor za stare; njim gre le za to, da brate razdružijo, da razpor

Ljubljanske slike.

(Dalje.)

Večerna in ponočna cipa (*vesper-tilio vulgaris vel Venus vulgivaga*).

Ta žival je najbolj podobna tistim zeliščem, ki rastejo najraje po umazanih in odsojnih krajih. Sestavlja se iz raznih stanov, najbolj pa iz najnižih, toraj iz ženskih poslov, kletaric, hčer revnih in zanikernih staršev, delavcev, šivilj, „cigararic“ itd. Marsiktera je tudi že lepe dneve in leta imela, a vrgla se je v naročje razkošnemu življenju, videla morda veliko sveta, dokler je slednjič po raznih skušnjah in v ceni vedno padajoča prišla sama ali celó z gospóskinim spremstvom nazaj v v svoje rojstveno mesto, kjer je potem zavoljo večje izbistrenosti nekaka „élite“ svoje sedanje družbe.

Kakor večernega in ponočnega metulja, je tudi nje podnevi le malo videti, njen pravi posel je namreč temen in se boji solnčne svetlobe in luči dneva. Zato se skriva pod nesumljivim imenom „šivilja“, „pletkarica“, „cigararica“ ali hodi kam na kako drugo lahko

delo, s katerim si pa le bolj čas preganja in morda tudi postrani svoj plen lovi, kakor denar služi. Če je še v viši ceni, jo vidiš pa vendar tudi po dnevi v dragi, zeló pisani, a malo okusni obleki kolikor mogoče dražljivo napravljeno po javnih krajih, kjer se od poštenega ženstva odlikuje po razuzdanem obnašanju in malo finih manirah, ker jej surovost in neomikanost povsod gleda iz drage gosposke obleke. Sramožljivosti na nji ni dlačice več, dobro ime bi jej bilo le napoti, rajši jej je že zaničevanje, ker tudi ona ves svet zaničuje. Zamere se boji le pri policiji, ki jej utegne seči med rokodelstvo, če je že preveč očitno in pohujšljivo ali doidejo zoper njo celó pritožbe. Ta vrsta se šteje med noblejšo, zato si, dokler le more, časa še celó na videz z delom ne preganja, marveč neprenehoma nastavlja mreže ter vabi zlate ribice, da bi se vjele in da jih ona more potem osmukati prav do koščic, v čemer je posebno izvedena in izurjena. Včasih ima v svojih zanjkah po dvé ali celó tri take ribice, če se more to tako zgoditi, da druga za drugo ne ve. Se vé, da je taka le za bogatine in zapravljivce, kje do-

bivajo denar, za to se prav nič ne briga, in če kateri zavoljo nje pride v zadrege ali celó na žabjek, se jej prav nič ne smili, še ne prša ne več po njem. Najljubše jej je — se ve da — če po takem življenju more premotiti ktereга tako, da jo v zakon vzame. Potem se morda celó popolnoma odpove prejšnjemu življenju, ktereга je tako že do grla sita, in postane dobra gospodinja možu — brez srca, se ve da, in navadno tudi brez otrok. Če se jej pa to ne posreči, se pogreza globokeje in globokeje in postane prav navadna volkulja, ki si ob potih plena išče, dokler more.

Pa vrnimo se od tega metulja više vrste nazaj k navadnemu vsakdanjemu. Čeravno se te nečiste živali „poštene“ svet vsaj podnevi ogiblje kakor gobove in jo vzlasti „pošteno“ ženstvo zaničljivo gleda, se vendar splača, da nekoliko sežemo nazaj v njeno preteklost, ker tudi njo je Bog vstvaril iz istega namena, kakor vsako drugo.

Rekli smo, da se nabira iz raznih stanov, pa da se tako izvrže, je treba za to ugodnih pogojev. Ti so v prvi vrsti slaba odgoja po starših ali njihovih namestnikih, po kateri nježni

zasejejo med Slovane, ker potem jim je lahko vladati.

„Politika“ se nadeja, da se Bismark zdaj ne bo mešal v avstrijske zadeve, kakor pod Hohenwartom, če se zdaj Slovanom stanje nekoliko zboljša, Slovani in ž njimi združeni konservativci imajo v Avstriji naravno večino, in za nemško državo je bolje, da se sprijazni s to večino, nego da bi jo zavirala. Le v tem slučaju, ako Nemčija misli anektirati Avstrijo, ne bo dovolila, da se utrde pozicije slovanstva. Tega se pa menda ni bati, ker Rusi in Francozi ne bodo pustili, da bi se Nemčija še bolj razširila.“ — „Deutsche Zeitung“ pa dostavlja k temu, da je to mišljenje optimistično, in da Nemčija ne bo z lepim očesom gledala, kako se Slovani na noge postavljajo! — Mi smo koj iz početka rekli, da bodo naši Nemci Pruso na pomoč klicati začeli, in kakor podoba kaže, se bo to vpitje že v kratkem začelo. Vprašanje je pa, ali se bo Bismark hotel vmešavati v naše zadeve, ker ima doma dosti opraviti s svojim colom. Ko bi mi imeli krepko vlado, bi Prusom že domu posvetila, kedar bi v naše reči nos vtikali, saj tudi Nemčija ni tako strašna, kakoršno se dela, saj se ne more geniti, ker jej precej Francoz za vrat skoči, ko bi z nami kaj začela.

Vnanje države.

Te čase sèm pisalo se je mnogo o **reformah v Rusiji**. O teh pa ni bilo govora, pač pa so se posvetovali o postopanju zoper nihiliste. Prej ko se na politične reforme misli, treba je iztrebiti nesnage tista tla, iz katerih naj se rodé svobodnostne reforme. — General Ignatijev postal je general-governor, Šuvalov pa je šel na odpust; zdaj se vidi, koliko so bile tiste čenče vredne, ko so rekli, da je Ignatijev prišel pri caru ob vse zaupanje.

Iz **Rumunije** se poroča, da je tam 200.000 judov naseljenih, večidel po mestih, da so jim domači ljudje veliko dolžni, in da pride, ako se ravnopravnost judov prizna, skoraj vse premoženje dežele v judovske roke, ker do zdaj niso smeli grajščakov rubiti, potem pa jih bodo spravili na boben, in za majhen denar bodo pokupili vsa boljša posestva. V nekterih mestih je že več judov, ko kristjanov, in vsled ravnopravnosti bi postala Rumunija prav judovska dežela. Zato se Rumunci toliko upirajo

tej ravnopravnosti, in se hočejo raje samo stojnosti odreči, ter podati se pod rusko varstvo, nego da bi morali judom v pest priti.

Srbsko-bolgarska meja se je zdaj na novo vredila v srbskem smislu, ker je bil general Protč sam pri caru, in mu dokazal, da prejšnja meja ni bila pravična.

General Belimarkovič je imenovan za srbskega poslanika na Dunaji, prejšnji minister Milojkovič pa pojde za poslanika v Pariz. Čolak-Antič pojde za poslanika v Cetinje, Jovanovič pa bo postal minister notranjih zadev. Avstrijski poslanik v Bolgariji postal je Khevenhüller.

V **Monakovem** se je odprla mednarodna umetniška razstava.

Napredno-liberalna stranka na **Nemškem** zahteva naravnost, da mora Bismark odstopiti. Nam drugim državam bi naprednjaki nemogli večje usluge narediti, kajti Nemčija brez Bismarka ni več nevarna; zato naj ga le vržejo, ako ga morejo, vsaj se potem ne bo vmešaval v naše avstrijske zadeve. Pa nemško-liberalna stranka je tako onemogla, da so njene grožnje prazne.

Nemški poljedelci se čedalje bolj živahno gibajo. Še nezadovoljni s sedajno colnino, hočejo še višjo colnino na tuje pridelke. Ob enem pa so razkačeni na dosedajno „judovsko“ sistemo v gospodarstvu.

Na **Francoskem** se je liberalci Jules Simon vzdignil zoper Ferryeve šolske postavbe, ter ima upanje, da bo te znane protikatoliške postavbe podrli. Ako se to zgodi, potem, pravijo, bo sedajna vlada odstopila, in pride na krmilo zopet konservativno-liberalna stranka. Gambetta se še ni izrekel, in je mnogo od njega odvisno, kako se bo stvar zasukala.

Bonapartisti so proglasili princa Jerome za načelnika bonapartiške rodovine.

Izvirni dopisi.

Iz **Trsta**, 16. julija. (Program c. kr. gimnazije, vreme, letina, rojanska čitalnica). Šolski sklep je bil 15. julija. Po sv. maši se je vršila razdelitev spričal. Programu na čelu je spis gosp. ravnatelja Hofmana: „Ueber die bei griechischen und römischen Schriftstellern erwähnten Auf- und Untergänge der Sterne.“

cvetico potem od sebe vrže. Od te stopinje do druge potem ni daleč, posebno če pride revščina ali sovražstvo staršev vmes. Tudi se primeri, da, če je očetovo ali materno varstvo prestrogo, je nekega dne zmanjka; potegne namreč s svojim ljubim kam in ko se čez nekoliko časa zapuščena vrne, je njeno dobro ime že razkavšano po več ko tisuč jezikih, toraj prestop v drug stan ni več težak. Taka postane potem posebno izbistrena, vsaka poštna ženska, dekle in gospodična, žena in gospa jej je očiten škandal. Včasih pa ima vendar zadostenje za zaničevalni pogled kake velike gospe, povrača ga z milovalnim smehljajem mrmraje: „Na, če bi ti vedela o svojem možu ali sinu, na ktere ga si tako ponosna, toliko, kolikor vem jaz, bi me vse drugače gledala, ha, ha!“ Očitno pa se ne baha s svojimi „častilci“, dokler se jej molčanje previdnejše zdi; saj tudi previden krčmar ne bo javno pravil, kdo je pri njem največkrat pijan, da si ne odžene najboljših gostov. Najhuja je pa na tiste, ki jej delajo konkurenco, pri tem pa hočejo pokrite biti vendar še s plajščem poštenosti, ktere ga ona ne mara; takim ga

Podučevalo je med letom 12 profesorjev z ravnateljem, 3 suplenti in 3 drugi učitelji. Učencev je bilo 247 javnih pa 1 privatist. Po veri je bilo 192 katoličanov, 19 protestantov, 13 pravoslavni in 24 židov. Po narodnosti je bilo 125 (?) Nemcev, 78 (!) Lahov, 37 Slovencev in 8 Grkov. Odlikovanih je bilo na celi gimnaziji 56, prvi red je dobilo 141, drugi 24, tretji 12, ponavljanje (reparatur) 11, 4 so ostali neizprašani. Poskušnjo zrelosti je delalo 15 dijakov, in sicer 14 javnih pa 1 privaten. Odlikovani so bili 4, drugi zreli. — V slovenskem jeziku se je letos podučevalo v treh oddelkih, v vseh treh oddelkih je bilo 43 dijakov. Prihodnjo šolsko leto prične 16. septembra.

Vreme letos tukaj ni nič kaj ugodno. Do binkošti smo imeli vedno deževno vreme, potem je bila kaciš štirinajst dni strašna vročina, in zdaj kake tri tedne imamo zopet slabo vreme. Dež, nevihta, lepo vreme se v eno mer spreminja. —

Z letino tudi nismo na dobrem po okolici. Zelenjave je zavoljo slabega vreme jako malo, sadja nič, a grozdje še precej lepo kaže po nekterih krajih, a vse je še v božjih rokah.

Rojanska čitalnica je obhajala 13. julija 11letnico svojega obstanka. Hiša je bila vsa s zastavami okinčana in zvečer krasno razsvetljena. K „besedi“ je bilo zvečer jako obilo občinstva prišlo. Vse se je vršilo v lepem redu. Godba je svirala pozno v noč. Jako pozno se je vračalo občinstvo domu. Bog živi še mnogo let rojansko čitalnico!

Domače novice.

V Ljubljani, 22. julija.

(Letno poročilo ljubljanske višje gimnazije) se prične z astronomično razpravo od prof. Voduška. Podučevalo je 20 profesorjev. Poleg velevarnih nauk se je še na prosto voljo podučevalo v gospodarstvu, v francoskem in laškem jeziku, v lepopisji in hitropisji, v risanju, petji in telovadbi. Učencev je bilo koncem leta 509, vsi katoliki, po narodnosti bojda 376 Slovencev, 124 (?) Nemcev, 2 Čeha, 6 Lahov, 1 Anglež. Tisti, ki so se med „Nemce“ šteti imajo večinoma slovenska imena in so na Kranjskem doma, na primer: Pollak (beri: Poljak) iz Kranja, Ilerichitsch (beri: Ilerič) iz Črnomlja, Suyer (beri: Sojar) iz Ljubljane, Thoman (beri: Toman) iz Ljubljane, Mally (beri: Mali)

otrok pride med slabo družino in se je tako privadi že v mladih letih ter dobi kal vsega zlega v sé. Če pa že prva odgoja ni tako slaba, vendar zgubi deklince še v mladih letih svoje reditelje in pride v roke tujim ljudem, toraj nima več pravega varstva. Ko nekoliko doraste, pride zapeljivec in jej odpre zadnja vrata do poznejšega življenja in to tem prej, če še dela ni navajena ali se ni nič pridnega učila.

Druga je morda o tem na boljsem, morda bi, postala kdaj dobra gospodinja; a, kakor poje pesem „o mali priložnosti“, zgubi nedolžnost in po njej je za vse čase; navadno jo spokajo ali pa sama pobegne od doma in kmalu plava vsa v pregrešni vodi, iz ktere navadno ne pride več na suhi breg, ker tega tudi sama ne mara.

Tretja je v dobri odgoji še na viši stopinji, vsaj na taki, na kakoršni je večina gosposkega ženstva sploh v Ljubljani. A vendar ta odgoja ni prava, ker se je ozirala na vse drugo, le na vero in oblačenje srca ne. Tako se zgodi, da postane gospodična plen kacega lajtnanta ali sina „boljših“ hiš, ki pa odtrgano

pri vsi previdnosti svoji vendar potegne dol, če le more, in jih postavlja tik sebe v vrsto, posebno še, če zve, da jej ktera škodo dela.

Zdaj idimo za navadno večerno in ponočno tico, kedar se z nočjo ali malo pred mrakom podá na lov. Včasih že ve za svoj „štant“, morda je celó kam naročena; če pa tega ne, gre na tak kraj, kjer se sprehaja največ ljudi, in tu s svojim obnašanjem skuša obrniti pozornost ná se. Ko je kaj vjela, zgine s plenom, a druge, manj „srečne“, gledajo zavidljivo za njó. Ob desetih jej odbije ura, takrat mora zgubiti se z ulice in potegne se, če ni nič vjela, proti Staremu trgu, kjer je več temnih ulic in gostilnic, da se more ogibati sitnega policaja, ktere ga njeno uho pa že od daleč razloči od drugih ljudi po počasni in enakomerni hoji. Zato je ta kraj med Ljubljančani malo obražtan in če se okoli polnoči tam dva gospoda srečata, si vsak o drugem kaj misli, kar bi mu v obraz ne povedal.

Nektera, posebno mlajša in v nesramnosti še ne do vrhunca prilezla, čaka pa v večji družini plena v kaki krčmi najnižje vrste, ki se v ljudskem jeziku „pajsel“ imenuje, ali blizo

iz Črnomlja itd. itd. Podporna zaloga ima 5925 gld. v obligacijah in 139 gld. v gotovini premoženja. Letos se je razdelilo revnim dijakom 316 gld.

V Alojzijevešči je bilo preskrbljenih 62 gimnazijalcev. Mature se je podstopilo 33 osemšolcev, in jih je 22 preskušnjo dobro prestalo. Učni jezik je bil se ve da nemški, kar je posebno hudo za učence nižih razredov, ki so še od doma navajeni misliti v slovenskem jeziku, in se morajo potem izobraževati v jeziku, ktere ga še popolnoma ne razumejo. Ko bi se ne ozirali na narodno ravnopravnost, morali bi že iz usmiljenja do mladine govoriti za slovenski učni jezik. Kdaj bo bolje?

(Program c. k. novomeške gimnazije) prinaša nam konec dobro pisanega polemičnega znanstvenega sestavka: „Wann hat Cicero die beiden ersten Catilinarischen Reden gehalten?“ od profesorja Jos. Ogórka. Kakor poznamo iz sestavljene tabele, štel je učiteljski zbor poleg direktorja 13 definitivnih profesorjev in 1 pomožnega učitelja za petje; mej stalnimi profesorji so 4 frančiškani. — Gimnazijo je obiskovalo 149 učencev, med kterimi je bilo 16 odličnih, 84 s prvim, 19 z drugim, 5 s tretjim redom; 1 ostal je neizprašan in 23 sme jih preskušnjo ponavljati po počitnicah. Po narodnosti bilo je 149 Slovencev in 9 Nemcev, a vendar je učni jezik nemški, samo latinščina in krščanski nauk učila sta se (poleg slovenščine) v 1. in 2. razredu slovenski. Stipendistov imela je gimnazija 12, vojske 3. Maturantov bilo je lelo 8; zrelostno preskušnjo prebilo jih je 6, vsi hoté študirati jus; dva sta pala za dva meseca. Dijaška imena so v v obče pravilno pisana.

(Duhovniška bira.) Nemškutarji pošiljajo že svoje „fühlerje“ med svet, v kterih oznanujejo, kaj hočejo v prihodnjem deželnem zboru vse storiti. Najhuje jih peče neodvisnost naše duhovščine, ki jim je pri zadnjih volitvah tako blamažo naredila, zato mislijo, gruntujo in tuhtajo, kako bi še duhovnike v svojo oblast spravili, kakor imajo že učitelje in uradnike. Najboljše sredstvo vidijo v tem, ko bi se duhovniška bira odpravila, in ko bi se duhovnikom namesto nje gotova svota iz kake c. k. po nemškutarjih nadzorovane kase izplačevala.

V tem smislu je nekdo pisal iz Ljubljane v staro „Presse“, ter pravi, da se bo prihodnji deželni zbor s tem vprašanjem pečal, ter da bo v svoji nemškutarški večini odpravil duhovniško biro. Ako res pride do tega, treba se bo narodnjakom na noge postaviti, da zabranijo tako pogubljivo postavlo, kajti pogubljiva bo na dvestrani: prvič se bo kmetu naložil nov davek, kteri ga bo bolj žulil, nego dosedajna več ali manj prostovoljna bira, drugič pa na noben način ne moremo pripustiti, da bi se naša vrla duhovščina izročila v milost in oblast nemške birokracije. — Najbolje pa bo, delati na to, da se kranjski deželni zbor prej ko mogoče razpusti, da se nemškutarjem vzame priložnost, vganjati svoja „allotria“.

(Domači polk Kuhn) ima priti domu, če je poročilom verjeti, in se bo nadomestil z drugim polkom, ki še ni bil v Bosni. Pravično bi bilo, ko bi našim ljudem nekoliko odahnniti si dali; štajarski polki so že zdavnej poklicani bili domu.

(V Zagrebu), od koder so nam o srečno dovršenih naših volitvah v državni zbor ondi bivajoči Slovenci po dr. Suku brzozjavno čestitali, kar po nepriliki slučajno ni bilo priobčeno v listu, se na vseučilišču vrlo v nemajo med seboj v dveh strankah, v stranki prava t. j. Starčevičarji in v stranki rada t. j. dela, ktera je nedavno naznanila svoj program. Reči moramo, da je tej stranki želéti prospeh, kajti tudi ona je v pravu in ima svojo prihodnost. Mladina naj pridno dela, bolj poslušaj, manj vpije. — Po Viencu je priobčil „Slov. Narod“ slovensko književno delovanje l. 1868, ktero nas veseli, ker kaže, da so jeli Hrvati vsaj nekaj ozirati se na svoje brate Slovence, dasi je mnogotero pomanjkljivo in v nekterih sodbah na pr. o Matici naši itd. enostransko. Stavi se nam za vzgled in v posnemanje Matica hrvaška, ktera je pa vzorna res jedva dve leti, kar je nagloma se povzdignila. Prej njeno delovanje nikakor ni bilo tako izvrstno. Slovenci radujoči se temu vspehu hočemo marljivo opazovati vpravo in delovanje Matice hrvaške, in ako bode napredovala tako vrlo pet do deset let, slovenska nikakor ne bode mudila posnemati je, marveč z vsemi močmi hočemo prilastovati si, kar bode posestrima kazala nam lepega, dobrega in pravega. Da letos,

ke dar je pridobila si Matica Slovenska lepo bišo lastno, na knjige ne more tolikanj žrtvovati, je razvidno samo po sebi.

(Slovstvo.) Na polji slovanskih nauk so v kratkem prikazala se tri nova dela:

1. Quatuor Evangeliorum codex glagoliticus, olim Zographensis, nunc Petropolitani. Opus characteribus cyrillicis transcriptum, notis criticis, prolegomenis, appendicibus auctum. — Delo to je spravil na svetlobo nedavno dr. V. Jagić, profesor slovanskega jezikoslovja na vseučilišču v Berlinu, s podporo pruskega ministerstva. Zografsko evangelije je popisano koncem X. ali početkom XI. veka v Bolgariji. Kdaj je dospelo na Atoško goro, se ne vé. Prvi, ki je ta spomenik videl na Atošu l. 1843 in ga je svetu odkril, je bil Ant. Mihanović, Hrvat, tedaj v Carigradu avstrijski konsul. Za njim je Atoško goro obiskal in spomenik ondi ogledal Rus Grigorovič. L. 1857 da ta spomenik fotografski posneti Rus Peter Sevastianov ter ga pokloni carju Aleksandru II., a l. 1860 pokloni mu spomenik sam „Atomo — zografskaja slavenobolgarskaja obštežitelnaja obitel.“ Odlomke tega evangelija je bil natiskal prvi prof. Sreznevskij l. 1856, in Hanka l. 1859. Sedaj je priobčil celi spomenik — s tremi glagolskimi posnetki po izvirniku — z obširnimi latinskimi predgovorom in v krasni obliki na slavo vedi slovanski in na radost vsem prijateljem književnih starin slovanskih.

2. Vergleichende Grammatik der slavischen Sprachen. To velikanško delo je pričel slavni dr. Fr. Miklosich in l. 1852 je prišlo na svetlo primerjajoče glasoslovje, l. 1856 oblikovje, l. 1875 besedoskladje, in l. 1878 skladnja. Tako je bilo dovršeno. A med tem je prvi in tretji del pošel, ki se pa zdaj vnovič natiskujeta, in letos je I. del — glasoslovje (Lautlehre) v 2. natisku gotov, v kterem se na podlagi jezika staroslovenskega razlagujejo in pojasnujejo vsi sedanjí živi jeziki slovanski. Delo namenjeno strokovnjakom, je res tudi v znanstvu velike pomembe.

3. Assemanovo izborna evangelije. Na svetlo dao dr. Ivan Čručić, tajni dvornik sv. otca pape Lava XIII. i kanonik slovanskoga sv. Jerolima. V Rimu iz mnogojezične tiskarne ne sv. večroplodnice 1878

nje. Taka ima navadno še svojega varuha ali spremljevalca, bolje lovca, ki lovi zá-njo plen in „gospode“ na „žlahno divjaščino“ opozoruje. Do devetih se peča z vojaki in ljudmi nižega stanu, ki morejo dati le za par litrov, pozneje pa se priplazijo razni mladi in stari gospodje, ki se tiho smukajo v gostilnico in če je kaj družbe, sedejo v kot in pokrivalo pomaknejo prav globoko na čelo. Navadno se potem zgubi moška družba in če ne, se razdeli vse na dva dela, od kterih se noben za družega ne zmeni. Če pa je vse prazno, se brž skrbi, da gost ne ostane dolgo sam. Kaj se potem godi, rajše ne popisujemo, če bi bilo prav spodobno. Nazadnje gre, če se gost ne sramuje, vse v kavarno, kjer se zopet prične tako življenje, da vsak pošten gost pobegne in včasih celó pride do pretepa. Predpustom se napravljajo plesi, ki se naznanjajo po voglih; pri takih se osmudi največ rokodelskih pomagacev, pisarjev, komijev itd., a tudi druga gospoda gre — zavoljo „juksa“, kakor pravi, na tak „viehmarkt“. Kar marsikteri tam vjame, za to se morda kesa vse žive dni on, pa še kak drugi. Saj je maloktera, da ni znana že

s „policijskim doktorjem“ in nekim oddelkom v deželni bolnišnici, v kterem je slišati menda največ preklinanja. Zato vidiš marsikterega mladenčca bolehati, veniti in blediti, dokler ga ne neso k sv. Krištofu, ali pa če živi, ni nikdar več prav zdrav. Vzroka svoje bolezni ne mara povedati, še celó zdravnik ga vselej ne zve, naj mu še tako zagotavlja, da bo molčal.

Znana resnica je, da ženska, če se zvrže, pade veliko globokeje ko možki. In res se gnjusi človeku pogledati te vrste žensko v vsi svoji nagoti, posebno ke dar govori iz nje vino, žganje in druge žgane pijače, kterih se navleče na tuje stroške. S studom se obrneš proč in bežiš, da bi ti ne ostal še spominj na to gnjusobo. Ravno tako ne gre poslušati njenih pogovorov, posebno ke dar je med seboj, t. j. v družbi enacij in svojih „šoceljnov“. Takrat pobegne od nje vse, kar je ženskega, in prikaže se ti furija v najostudnejši obliki. —

In kaj je konec? Ali veš, kako pogine gnjila goba? Poboľšanja ni, saj se tudi hud žganjar odvadi žganja še le, ko je vse zapravl in ne dobi ničesar več na upanje. Živa se ve da ne gre pod zemljo, na to te spominja tu

in tam kaka beračica, ki ti s svojim upadlim, gnjilim in hrastovim telesom pride in ti pomoli svojo koščeno roko za dar, a če jej ponudiš pijače, ti izpije vse, kar jej plačaš. Tudi postane „samica“, o kteri bo že pozneje govorjenje, in si služi svoj kruh na vsak način, le na poštenu poti ne več, ker je že prestara za to in se je preveč odvadila je. Ke dar je kak bogat pogreb, se je veliko zbere pred vratmi sv. Krištofa, nekoliko je je tudi po bolnišnicah; kar je pa nima v Ljubljani domovinske pravice, živi po ljubljanski policiji odtirana po svojih rojstnih krajih občinam za nadlego. Nekoliko teh tic je shranjenih tudi po ječah in delavnicah, pa le začasno, za par let, potem pridejo zopet med svet in žive po stari navadi.

Čeravno je toraj ta stan v človeški družbi najhuje zaničevan, čeravno so mu vsaj v Ljubljani še celó postave nemile, ga je vendar čedalje več in da ga ne bo manj, zato skrbi že napredek, brezverstvo in liberalizem, ki se je vgnjezdil v Ljubljani. (Dalje prib.)

v 8° LXXVI str. 184. To je sloveč staroslovenski ali po nekterih starobolgarski spomenik glagoliški, ki se po knjižničarju J. Assemaniju, kateri ga je pridobil v Jeruzalemu, zove Assemanovo, in po knjižnici, v kateri se hrani, Vatikanski. Ta spomenik je deloma natisnil v svojih Pamatkah slavni dr. Šafařík, prebiral ga je naš Kopitar, prepisal in priobčil l. 1865 v Zagrebu učeni dr. Franjo Rački z naslovom „Assemanov ili Vatikanski Evangelistar“, posvetil J. J. Strosmajeru, s predgovorom CXIX, v katerem ga zgodovinski opisuje sam, filološko pa Jagić, in tiskal v glagolici str. 216. Spomenik ta je morda iz X. veka in celo iz prve polovice. Dr. Črutić je imajoč več prilike ga na tanko pregledal, zvesto prepisal in sicer po nasvetu Mikošičevem v latinico, ter v njej tudi na svetlo dal. Ker je glagolica dokaj mučna, utegne v latinici res mnogo koristiti. Čegava bode naposled obveljala v sodbi o postanku ali berilu, to dokaže bodočnost. Želeti je, da bi se nam vsegdar pri tacih delih naznanjala tudi cena. Priporoča se strokovnjakom jezikoslovcem in sploh knjigarnam slovenskim.

(Ljubljanski „Tagblatt“) je, kar je dobil novega urednika in kar je Dežman tako propadel, kar stekel, da popada vse, kar mu na pot pride. Oni teden se je znosil nad gimnazijalci, češ da so hoteli ponoči narediti Dežman „ofreht“ in jih je celó dolžil, da so „pod Turnom“ potrgali table; zato se je znosil tudi nad profesorji, rekši, da spodbujajo dijake k sovraštvu do nemčurjev, ker jim priporočajo branje slovenskih listov bolj, ko študiranje nemških klasikov. Ali slepa strast ni nikdar pridna in kdor divje okoli sebe šavsja, šavsne včasih tudi sebe. To se je prigodilo „Tagblattu“. Postavil je samega sebe na sramoto, ker prvič je vodstvo gimnazije odločno zavrnilo v „Laibacherici“ njegovo trditev, da profesorji šuntajo dijake zoper nemčurje, drugič je dobil od magistrata naznanilo, da tabel „pod Turnom“ niso potrgali dijaki in sploh noben drug človek ne, kakor posli magistrata iz tega namena, da se v popravo dajo. Toraj dve zausšnici na enkrat! Kacega družega bi bilo tega sram, ali „Tagblatt“ je kakor pes, če ga poliješ: kar otrese se, pa gre. — Sploh je videti, da se je zadnji čas „Tagblatt“ sbreobrnil na še slabšo stran. Novi vrednik se odlikuje še s posebno nevednostjo glede naših razmer; ta „teutón“ je kakor divjak, ki misli, da sme rogoviliti povsod, kamor pride. Slovenci smo pohleven narod, ali kedar kterega izmed nas vendar preveč razdražiš, utegne se primeriti, da dobiš plačilo za to „in landesüblicher Münze“. To naj si zapomni tisti „Tagblattov Hans“.

Razne reči.

— O „napadu“ na Kranjce v mostah, kterega nemški listi zdaj tako na široko razpravljajo in rabijo za napade na narodnjake in slovenske časnike, ima „Narod“ izvirni dopis iz zanesljive roke, iz kterega je videti, da so nasprotniki naši zopet tu naredili iz komarja konja. Ta dopis se glasi: Vozili smo se v treh oddelkih. Prva dva voza stamenda brez vsake opovire prišla skozi vas. Tretji voz pa je bil napaden od dveh pobalilnov, kterih jeden je s polenom po konji mahnil, drugi pa po vozu. Voznik, boječ se, da bi se mladi konj ne splasil, je sprožil revolver v zrak, kar je napadovalca odpodilo. Nesramno je torej, ako kranjski „Tagblattovec“ v tem strelu vidi provokacijo, češ, da smo svojo nesrečo mi sami zakrivali si.

Glavni napad pa je bil storjen na drugi oddelok, v kterem se je peljalo morda kakih sedem voz. Čakali so nas pred gostilno, ktera stoji na istem mestu, kjer se cesti iz Kamnika in Mengša zjedinite. To gostilno ima v namemu neko človeče, ktero se, kakor čujemo, v domačem življenju kliče za Špilaja. Mogoče je, da je ta poštenjak sploh pobožna duša, ker na zid njegove gostilnice mu je menda tisti Kavka s prečudnimi barvami nametal velikanske svetnike. Ali ta večer je Špilaj pozabil na svoje svetnike, ter je v svojo gostilno, kakor se kaže, zbral vse potepuhe v Mostah. Ko je torej prvi voz družega oddelka pridrdral do Špilajeve gostilne, planili so trije ponočnjaki na cesto, ter poskušali velik brun pred konje zavaliti. Takoj smo obstali. Nastal je vriš, in nekoliko moških nas je skočilo iz vozov. Pri tem so naši ujeli tri nasprotnike, in jih v prvem srdu „malo“ pretipali. Tu pa tam je zafrčal kamen med vozove, pa zadeta je bila samo jena gospica, in še ta le lahko na lice. Eden gospodov pa je dobil malo rano z nožem, in sicer tudi na obraz. To so naši ranjenci. Gotovo pa je, da so ti junaški „fantje“, čeravno so nas v temi napadli, več staknili, ker v prvi naši srditosti so naši vozniki z biči med njimi dobro gospodarili. Ta „boj“ je trajal morda dve ali tri minute. Potem pa smo se odpeljali iz vasi, kakor videti, brez posebnih „izgub“. Zunaj vasi pa smo počakali, da so prišli za nami še zadnji vozovi. Najzadnji voz o vsem „napadu“ ničesar vedel ni. Gospodje v njem so veselo pevaje vozili se skozi vas, — in nikdo jih ni več napadel.

To je vsa tista „vojska“ v Mostah, ktera je vašega iz Nemškega na Kranjsko privandranega Kravsa napolnila s takim entuzijazmom!

Potem smo se združeni odpeljali proti Lahovčem. Med potjo smo srečavali mnogo fantov, a ti so šli mirno mimo nas. Samo pri zadnji bajti lahovski se je stikal nekov Brehkarjev Jaka (ali kako se že zove tisti falot) ter se kratkočasil s tem, da je kamena lučal na mimogredoče vozove. In jeden teh kamenov je zadel gospoda v vozu, mu prebil ustnico, ter mu poškodoval dva zoba. To pa je bila tudi naša največja nesreča isti večer, toliko bolj občutljiva, ker nas je zadela v trenutku, ko smo se že na varnem čutili.

Tu imate popis vse te afere! Da bodo nemškutarji to stvar razpihnili kolikor mogoče vedeli smo že poprej.

Končno moramo tisti mladi zarod v Mostah dušnim pastirjem v Komendi, kamor morda ti žalostni farani pripadajo, živo priporočati, ker poduka so ti surovi ponočnjaki vsakako prav silno potrebni. Gostilničarja Špilaja in njegov patent pa priporočamo okrajnemu glavarstvu v Kamniku, ktero mu najlože njegovo ponočnjaško gostilno zapre!

— Ruski kancelar Gorčakov je praznoval 16. julija svojo 81letnico. Mož je pri tej starosti še vedno bistrega uma, da zamore voditi težavno delo, ki mu ga naklada njegova služba.

— Akademija izobraževalnih umetnosti na Dunaji je podelila našemu rojaku Jurju Šubicu štipendijo, ker kaže v svojih slikah toliko talenta.

— Železnica se ima odpreti dne 25. t. m., ki gre čez Pontebo iz Beljaka na Laško.

— Prihodnji državni zbor je po stanu poslancev tako sestavljen: 130 je plemenitašev, in sicer 9 knezov, 34 grofov, 27 baronov, 35 vitezev in 25 navadno plemenitih. Potem so: 1 krčmar, 2 kovača, 2 tajnika obrt-

niških zbornic, 2 poštarja, 4 železniški vodje, 3 bankirji, 4 inženirji, 4 zdravniki, 5 pisateljev 10 bivših in še delujočih ministrov, 26 cesarskih uradnikov in 4 privatni uradniki, 21 duhovnov, 17 profesorjev in učiteljev, 57 advokatov in 8 notarjev, 34 fabrikantov in velikih trgovcev in 147 poljedelskih posestnikov.

Poslanica.

Slavno vredništvo!

Blagovolite sprejeti v Svoj cenjeni list sledeče vrstice, za kterih resničnost sem porok. Ime kraja in učitelja povem za zdaj le Vam, če pa bi ta opomin do učitelja ostal bob ob steno, bom tudi s tema prišel na dan.

Te dni se je primerilo, da je duhovni šolski nadzornik o svojem obiskovanji šol prišel ogledovat šolo v nekem kraju ne daleč od Ljubljane, ki naj bo za zdaj še zamočkan, da bi se prepričal o napredovanji šolske mladine v krščanskem nauku. Ko je častitljivi gospod prišel iz šole, njegov obraz ni kazal prav nič zadovoljnosti, majal je z glavo in iz ust so mu kipele celó glasne besede graje.

Od kodi ta žalostna prikazen, kaj jej je vzrok?

Poduk v krščanskem nauku je v prvi vrsti skrb duhovnega gospoda kateheta, ali kaj hasne vsa marljivost, ves trud njegov, če pride za njim kdo, ki to, kar je on sezidal, s svojim nespodobnim obnašanjem vedno podira! In tako je tukaj, gospod župnik se trudi na vso moč z otroci in njegov trud bi donášal gotovo lepši in prav dober sad, če bi ne bilo za njim učitelja. Kaj pa bote rekli o očitelji, ki iz šole odhajajočemu katehetu „osle“ kaže in ki, če se primeri, da bi moral srečati gosp. župnika s sv. obhajilom, brž steče v stran, kolikor ga pete neso? Mladina je že po naravi bolj k slabemu, ko k dobremu nagnjena, in tako obnašanje učitelja pri otrocih spodbija spoštovanje do gosp. kateheta, pa tudi spoštovanje ter ljubezen do krščanskega nauka, kterega on uči.

Vrh tega je očitno znano, da ta učitelj ne živi v prijaznosti z gosp. župnikom, ampak je povsod in zmiraj družnik njegovih nasprotnikov v srenji in njenem odboru ter celó pihalnik, ki brani, da iskra tega razpora ne ugasne. Pri tem dobiva še podporo od nekega družega gospoda, kteremu je po poklicu dolžnost oznanovati mir, ne pa prepira. Ker ima učitelj po nekih dolžnih pismih tudi večino srenjskega svetovalstva na cigalnici, je njegov napuh tako zrastel, da hoče biti v občini prva oseba. Da bi to prej dosegel, šel je in se imenoval za častnega srenjčana ter spisal si diplomu; tako ima zdaj že tri naslove: občinski pisač, častni srenjčan in — šomašter, le še župan bi rad postal. Ker pa za to stopinjo tu ni veliko upanja, šel je in se ponudil drugam, češ, „morda bom tam lažje splezal na županov prestol, ker me ljudje še ne poznajo.“ Ali tudi tam ne marajo zamenjati ga za sedanjega dobrega učitelja, branili so se ga na vso moč in tako bo zopet ostal v svojem kraju, še dalje gosp. župniku za hrbtom „osle“ kazal, pred sv. obhajilom bežal, med sv. mašo se nalašč sprehajal hodil in v občini zdražbe delal, otroci pa bodo v krščanskem nauku tako napredovali, da bo duhovni gospod šolski nadzornik vedno enako nezadovoljen z njimi. Kakšni občani pa so ljudje, ki so mlačni in slabi kristjani, o tem je tu že zdaj le preveč slabih izgledov. Zato bi nikakor ne škodovalo, če bi kdo temu „izglednemu učitelju“ malo na prste potrkal. Morda bodo te vrstice k temu pripomogle.

En občan v imenu njih več.